

BACHELOROPPGÅVE

Er det lønnsamt å starte eit gatekjøkken i Sogndal?

av

Salam Jari (24)

Lasse Refsdal (15)

Is it profitable to start a fast food restaurant in Sogndal?

Økonomi Og Administrasjon

KA692

Mai 2012

Summary:

In this bachelor thesis we have looked at the startup and profitability of a small business in a small town, we will be looking at the financial advantages and drawbacks in our case-study concerning the startup of a fast-food restaurant in the center of Sogndal.

During our thesis we've had interviews with Sparebanken Vest and the owner of Abbas Inn which is a fast food restaurant in Førde, to collect necessary information which we couldn't acquire from Statistisk Sentralbyrå so that we may use micro-economical models to show the effect of a new establishing of a business in a monopoly controlled market turning into a Nash – Cournot duopoly.

On the basis of the data we got from our micro-economic calculations and models we proceeded to make a financial statement of our case business, which we will use as a budget for the first year and use the surplus profits from this in our profitability analysis.

One problem we encountered when making the financial statement was that we had to create some of the cost values ourselves based upon our interviews and other information we could acquire, since we have a case study we couldn't gain access to the prices of suppliers when we contacted them on several of our variable and set costs.

To find the equity-capital beta for our business we used the stock beta of the Orkla company and calculated their income beta, and we set our own firms income beta as equal to theirs so we could use the finance models to calculate our own equity-capital beta.

The data for these beta value calculations we found at the Oslo stock exchange and we used the main stock market index and Orkla stock statistics for one year.

With this information we could find the required return rate which we use in our present value and internal rate of return calculations by using the capital pricing asset model.

When we had calculated the present value and internal rate of return we got values that were unusually positive which is a result of our created costs and income which is off since we haven't been able to get all our required information from the suppliers, since this is a case study.

Samandrag

I denne oppgåva har me sett på oppstarting og lønnsenda ved å starte ei lita bedrift i ein distrikts plass, me skal belyse finansielle fordelar og ulemper ved ei oppstarting ved å sjå på fordelane og ulempene i eit case-studie rundt opprettinga av eit gatekjøkken i Sogndal sentrum.

Me har hatt intervju med Sparebanken Vest og Abbas Inn som er eit gatekjøkken i Førde for å skaffe nødvendig informasjon me ikkje kunne hente frå Statistisk Sentralbyrå slik at me kan nytte mikro - økonomiske modellar for å vise effekten av at eit nytt føretak kjem inn i ein monopolmarknad, som då går over til eit Nash - Cournot duopol.

Ved hjelp av dei data me fekk ut frå mikro-utrekningane våre sette me opp eit fiktivt rekneskap som me nyttar som eit budsjett i oppgåva vår, og utbytte av overskotet til bedrifta blir då kontantstraumane i lønnsmdskalkylane våre.

Problemet me støytte på ved utforminga av rekneskapen var at me måtte operere med nokon fiktive tal, sidan me ikkje fekk tilgang til prisane til leverandørar og kostnadane for anleggsmiddel fordi me ikkje har ei reell bedrift og fekk derfor ikkje prisanslag på varekostnader og renta på lånet hjå dei leverandørane me kontakta om dette.

For å finne eigenkapitalbetaen til vår bedrift måtte me nytte aksjebetaen til Orkla og rekne oss fram til beta inntekt som me sette som same inntektsbeta for vår bedrift, data for desse utrekningane fekk me frå Oslo Børs ved å sjå på aksjekursen til hovudbørsindeksen og aksjekursen til Orkla for ein periode på 1 år.

Med denne informasjonen kunne me rekne oss fram til avkastningskravet for prosjektet vårt ved bruk av kapitalverdimodellen som er nødvendig for lønsemenskalkylane me har.

Då me rekna ut noverdien og internrenta fekk me unormalt lønnsame resultat som viser til dei fiktive inntektene og kostnadene som me måtte bestemme oss for, dessverre er det svært lite me kunne gjere med dette sidan dette kunn er ei case oppgåve som sperra oss frå å innhente noko av den nødvendige datamengda me trengde.

Forord

Denne oppgåve er skreve som ein avsluttande del av bachelorstudie i Økonomi og Administrasjon ved Høgskulen i Sogn og Fjordane.

Me skal utgreie om fordelar og ulempa med å drive eit mindre bedrift i tettstad. Grunnen at me skrive om denne type oppgåve er at me syns at det er aktuelt for oss som bur i tettstad og kunne tenkt at me skal starta ein verksemd i framtida som opp halde seg i ein sånn type område. Det er relativt utkjent og det er lite som er skreve om det. Det har vært krevjande å finne artiklar og kjelder til denne oppgåve.

Ved å studere eit tilfelle som var så aktuelt fekk me moglegheita til å relatere detta tilfelle til teorien som me har lært her på høgskulen.

Innhenting av kapital

Me har vert å snakka med Sparebank Vest (SPV) om investering i vårt prosjekt og kva krav hadde dei til å finansiere vårt prosjekt. Formelle ting som bedrifts konto, oppstartsbalanse, pant, kopi av stiftelses papir og eventuelt kausjonist er noko som dei meinte at det måtte vera på plass før me vart finansiert.

Intervju med Andreas Vilnes, eigaren av Abbas Inn

Me hadde eit intervju med Andreas Vilnes og fekk der mykje nyttig informasjon og data som me fekk bruk for i oppgåva vår, som til dømes inntak av varer i månaden, omsetning og tal kundar per dag.

Me takkar vår vegledar Atanu K. Nath, og læraren Torbjørn Åretun for hjelp og guiding gjennom vår bachelor oppgåve.

Innhold

1. Introduksjon.....	6
1.2 Problemstilling:	7
1.2.1 Suksessfaktorar.....	7
2. Teoretisk rammeverk.....	8
2.1 Mikro- og marknadsøkonomi	10
2.2. Mikro-økonomi.....	11
2.2.1 Etterspurnadsfunksjonen.....	11
2.2.2 Priselastisitet	12
2.2.3 Kostnadsfunksjonane	12
2.2.4 Monopolistens tilpassing	13
2.2.5 Føresetnader for Nash-Cournot modellen	13
2.2.6 Konsekvensar av Nash-Cournot:.....	14
2.3 Finansregnskap:.....	16
2.3.1 Analyse av regnskapet:	17
2.3.2 Likviditet:	17
2.3.3 Soliditet:.....	18
2.3.4 God rekneskapsføringsskikk	18
2.4 Investering og Finansiering	20
2.4.1 Aksjebeta:.....	20
2.4.2 Kapitalverdimodellen	21
2.4.3 Lønsemdsanalyse	22
2.4.4 Noverdi:.....	23
2.4.5 Internrenta	24
3. Datainnsamling og Metode.....	25
4. Undersøkingprosessen.....	26
5. Presentasjon av data.....	28
6. Analyse.....	29
6.1 Mikro Økonomi	29
6.1.1 Etterspurnad	29
6.2 Kostnadsfunksjonane:	32
6.3 Monopolistisk tilpassing.....	34
6.4 Overgang til Nash-Cournot.....	34
6.5 Nash-Cournot likevekt	37
6.6 Oppsummering av Nash-Cournot likevekt:	38
6.7 Finansrekneskap:	38

6.8 Analyse av rekneskap:	42
6.9 Kontantstraumanalyse:.....	43
6.10 Avstemming forklaring	48
6.11 Finansiering og investering.....	49
6.11.1 Aksjebeta.....	49
6.12 Kapitalverdimodellen	51
6.13 Noverdi og Internrente.....	52
6.13.1 Noverdi:.....	52
6.13.2 Internrenta:.....	53
7. Avslutning og konklusjon	53
8. Kjelde og litteraturliste:.....	56
9. Vedlegg	57

1. Introduksjon

Målet med bacheloroppgåva vår er å skape ein oversikt som belyser mulighetene og problema ved å starte ei lite føretak i ei bygd, og kva finansielle faktorar som er avgjørande for at bedrifta skal lukkast.

Dette vil me gjere ved å nytte investering og finansieringsteori og mikro-økonomisk teori. For å svare på denne problemstillinga må vi ha ein meir konkret case for å kunne svare på dette på best muleg måte.

Derfor har me valt å lage ei caseoppgåve om oppstart av eit gatekjøkken, me har valt gatekjøkken som eit føretak fordi dette er lett å drive som ei lita bedrift men byr og på ein del utfordringar med tanke på etterspurnad og finansieringskostnader som me kan gi nokon informasjon om ved mikro-økonomiteori og finansieringsteori.

Me vil bruka Sogndal som området der me opprettar gatekjøkkenet vårt sidan me begge er svært kjende med bygda fordi me har bydd her i over 6 år begge to.

Sogndal er ei bygd i Sogn og Fjordane med rundt 7000 innbyggjarar, der 2000 av desse er studentar ved den vidaregåande skulen eller høgskulen, kommunen var og den i regionen med størst folkevekst i 2011.

Bygda er den største i regionen Indre Sogn og på grunn av dette er det fleire av dei som bur i kommunane rundt Sogndal som kjem der for å handle varer dei gjerne ikkje får kjøpt i dei mindre bygdene.

I Sogndal har det tidlegare vert fleire gatekjøkken som har blitt oppretta og lagt ned av varierende grunnar, men som har hatt svært god omsetning og mange kundar.

Caseoppgåva vår vil derfor gi oss informasjon om kvifor det ikkje er nokon former for gatekjøkken som leverer menyar som inneheld anna enn pizza, slik det tidlegare har vert.

Ein skulle tru at det er rom for fleire gatekjøkken her i området, sidan Sogndal er ein av dei plassane i Sogn der det er ei befolkningsauke og ein stor del av denne auken er studentar som gjerne et oftare ute en familiar eller eldre.

Grunna at me har budd og bur i Sogndal har me ein del kjente og venner som over lang tid har vist ein interesse for at det skal komme eit nytt gatekjøkken til bygda, eit godt eksempel på denne interessa er ei Facebook gruppe med rundt 1300 medlemmar som vil ha hamburgarkjeda Burger King til Sogndal.

Det me og her er ute etter er å skape ein oversikt for korleis desse forskjellige teoriområda kan nyttast til å vurdere lønnsmda i eit prosjekt der me har svært lite tidlegare informasjon om oppstartinga av ei lita bedrift i distrikta me kan gå ut ifrå i oppgåva vår.

1.2 Problemstilling:

Er det lønnsamt å starte eit gatekjøkken i Sogndal?

1.2.1 Suksessfaktorar

1) investering og finansieringsbeslutningar:

- Kor mykje skal entreprenøren investere?
- Korleis skal investeringane bli finansiert?

2) Kor gunstig er Sogndal for å starte ei ny bedrift?

- Korleis vil dei etablerte bedriftene tilpasse seg ved danninga av ei ny bedrift?

3) Kva avkastning og fortjeneste vil me ha?

- Forventa pris og kostnadar ved dagleg drift av gatekjøkkenet
- Kva fortjeneste kan me forventa ved investeringa av gatekjøkkenet?

2. Teoretisk rammeverk

For å skape eit bilde av og analysere tilstanden til tilbodet og etterspørselen for rask-mat i Sogndal har me bestemt oss for å nytte finansiering og investeringsteori, grunnen til at me vel dette som hovudteori er at me begge er interesserte i korleis oppstartinga av ei bedrift kan vurderast som lønnsam ved å sjå på finansielle faktorar.

Me vil derfor basere oppgåva på faga finansiering og investering og anvendt finans og nytte mikro-økonomisk økonomiteori og finansrekneskap for å støtte opp under funna me får i investeringskalkylane våre.

Modellane i finansiering og investeringsteorien vil gi oss svara på spørsmål me har rundt lønnsmda ved ei eventuell oppretting av eit gatekjøkken i Sogndal, forholda mellom gjeld og eigenkapital i bedrifta og nokre nøkkeltal som viser bedriftas risiko og fortjeneste i forhold til resten av marknaden i Noreg.

Me vil i oppgåva og gi eit bilde av marknaden gjennom bruken av modellane i mikro-økonomisk teori som viser korleis den tidlige bedrifta tilpassar seg sin monopol marknad og korleis effekten på sal og prisar blir når han får ei konkurrerende bedrift på marknaden.

Mikro-økonomien vil gi oss ei rekkje data som me skal nytte i oppsettinga av kontantstraumane til vår case-bedrift og finansrekneskapet til dette føretaket.

Me vil ut ifrå dei data me kan få frå mikro-økonomi modellane og dei investeringskostnadane me finn sette opp eit rekneskap for første året til bedrifta, grunnen til dette er at ein av oss må ha nok fagstoff om finansrekneskap i oppgåva til å bli godkjent rekneskapsførar.

Rekneskapet skal me behandle som eit budsjett for første året i oppgåva fordi dette gir oss verdifull data me treng i lønnsmdskalkylane vår i finansiering og investeringsmodellane våre.

Tidlegare har det vort eit Big Bite gatekjøkken her i Sogndal, dette gjekk med store overskot men måtte legge ned grunna administrative problem.

Etter dette har ikkje Sogndal hatt noko form for gatekjøkken utanom Pizzabakeren og Dolly, som berre leverer pizza.

Me har derfor valt å skrive oppgåva vår rundt det å starte opp eit nytta gatekjøkken i Sogndal sentrum sidan markedet her er svært lett å komme inn i for eit føretak av denne typen viss det fokuserast på andre rask-mat variantar enn pizza.

Konkurransen er svak dermed med tanke på andre type rask-mat enn pizza.

Me har også valt dette tema på grunn av at me har eit godt personleg kjennskap til marknaden og etterspørselen i Sogndal. Vi la merke til også at det var mange medlemmar av ein Facebook gruppe som støttar rask-mat kjede Burger King (ref: <http://on.fb.me/hlka4Y>. Må vera pålogga på Facebook) for å etablere seg i Sogndal.

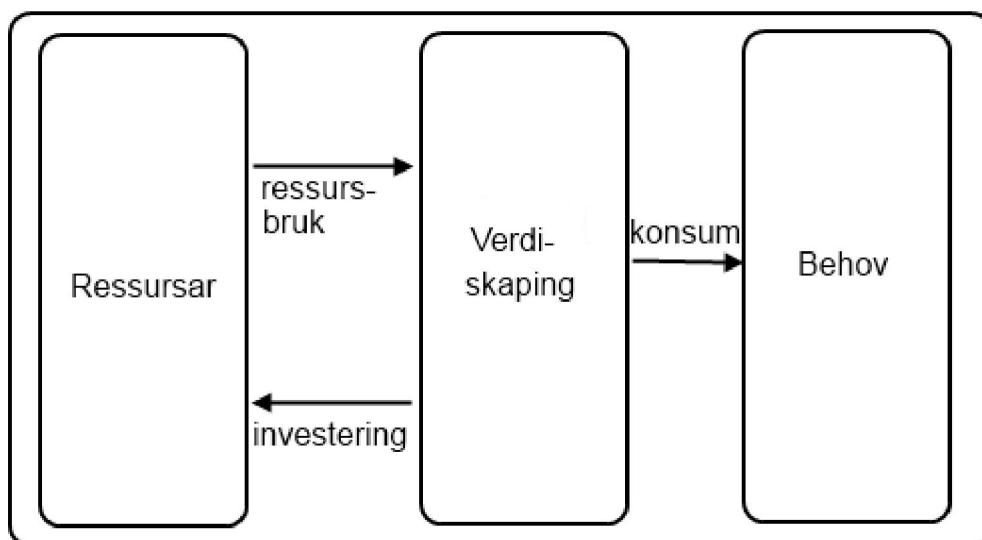
Kunde segmentet blir ungdommar og studentar, så me tenkjer at bedriftas profil blir tilpassa for yngre.

Me skal snakke om kor mykje bør bedrifta investere, kva investeringsobjekta skal veljast, korleis skal investeringane finansierast og korleis skal arbeidskapitalen styrast.

2.1 Mikro- og marknadsøkonomi

Mikro-økonomi er ganske sentral i denne oppgåve, og me skal samanlikna bedrifta med andre bedrifta i nærleiken. Me skal nytte aksje B verdi for ikkje børsnoterte selskap mot børsnoterte selskap for å finne konjunktur svingingar for bedriftas inntekt samanlikna med eit gjennomsnittsbedrift, og eventuelt finna ut avkastningskravet for bedrifta basert på konjunktur svingingar. Og pris nivå ved hjelp av SSB indeks for pris elasticitet i Sogndal og bruke Cournot-duopol. Bruk av knappe ressursar til å dekke menneskes ulike behov, det er det mikro handlar om. Temaet går ut på å studera korleis ressursbruken i samfunnet faktisk er i relasjon til menneskes behov og korleis ressursane burde brukast til å dekkja menneskenes behov best muleg.

Kopling mellom ressursar og samfunnets behov:

(“Mikro- og markedsøkonomi” S.21 av Vidar Ringstad 2005)

2.2. Mikro-økonomi

Me føreset at det eksisterande føretaket som leverer pizza er hovedkonkurrenten vår i marknaden, me vil derfor framstille eit bilde av ein monopolmarknad og vise korleis dette endrar seg til eit Nash-Cournot Duopol.

Nash-Cournot er definert som ein situasjon der inga av aktørane har noko incitament til å endra tilpassing. Cournot modellen passar best i situasjonar der verksenda ikkje er vesentleg forskjellige i størrelse og økonomisk styrke.

Cournot “konkurranse” blei ofte brukt til å beskrive ein næringsstruktur der verksemda konkurrera på mengde av produksjon dei vil produsere som dei bestemmer seg uavhengig av kvarandre.

2.2.1 Etterspurnadsfunksjonen

Me definerte etterspurnadsfunksjonen på følgjande måte:

Ein enkel og generell funksjon består av ein variabel og konstant.

$$p = Y + C$$

Bokstaven “p” representera etterspørsel.

Variabelen Y i dette tilfelle er stigningstalet og konstantleddet C er starten av kurva i Y-aksen.

For at me skal kunne finne ut etterspurnadsfunksjonen, må me finna priselastisiteten først slik at me får 2 punkt og kan teikne ein graf som utifrå me kan finne etterspurnadsfunksjonen.

For å finna ut priselastisiteten, må me finna den naturlige logaritmen av X, P og I, deretter føretar me ein regresjonsanalyse der LN X er den uavhengige variabelen og LN P og LN I er den avhengige variabelen.

Ein måte å kontrollera dette på at koeffisienten X-variabel 1 som me får i regresjonsanalysen er rett er at den skal vera negativ slik at når bedrifta auka pris, så søkkje etterspurnad etter produktet. Viss koeffisienten X-variabel 1 er positiv så blir det motsett og det er noko som er feil.

Me fann **P** ved å sjå på prisindeks for førstegongsomsetning innanlands og såg på matvarer og levande dyr.

I er bruttonasjonalprodukt

X er konsum i hus holdningar, Matvarer og alkoholfrie drikkevara.

Formlane og modellen fann me i boka:

“Mikro – og markedsøkonomi” side 133, av Vidar Ringstad 2005.

2.2.2 Priselastisitet

Priselastisitet er eit målestokk og det gir eit uttrykk for kor mange prosent etterspurnaden endrar seg dersom prisen endrar seg me ein prosent. Med andre ord kva verknad ein endring har i den totale mengda seld vare.

- Elastisk etterspurnad: når prisen søkkje med ein prosent føra til ein auking i marknaden etterspurnad med meir enn ein prosent. (priselastisitet < -1)
- Uelastisk etterspurnad: når prisen auka på ein vare får liten verknad på den total etterspurnad mengde. (priselastisitet > -1)
- Nøytralelastisk: dette oppstår når ein prisnedgang på ein prosent førar til akkurat ein prosent auke i etterspurnad mengde. (priselastisitet $= -1$)

“Mikro – og markedsøkonomi” av Vidar Ringstad 2005.

2.2.3 Kostnadsfunksjonane

Me må finna ut kostnadsfunksjon for å kunne finna likevekta som blir i marknaden.

Ein generell kostnadsfunksjon består av variable kostnader gonge tal vare pluss fastekostnader.

$$k(x) = b \cdot x + C$$

For finne ut b i formelen om kostnadsfunksjonar må me finna ut kor mykje variable kostnader stiger ved produksjon av 100 ekstra hamburgarar. $\Delta 100H \cdot (\text{varekostnad} + \text{straum})$

Det talet som me får då er det derivert av b.

Fastekostnader C finne me ut når me summera kostnader som er uavhengig av kor mykje bedrifta produsera og må betalast uansett. Me skal føresett fastekostnader seinare i oppgåve under presentasjon av data.

Henta frå: "Mikro – og markedsøkonomi" side 81 av Vidar Ringstad 2005.

2.2.4 Monopolistens tilpassing

Eit monopol oppstår når kunn ei bedrift eller ein person er den einaste leverandøren på ei vare eller teneste i ein marknad.

Dette vil seie at denne bedrifta vanlegvis tilpassar sine prisar og produksjon for å maksimere profitten sin.

Det vanlege er at monopolisten produsera færre varer og tek ein høgare pris enn det dei ville ha mogelegheit til viss dei hadde hatt andre konkurransedyktige bedrifter i marknaden, men sidan monopolisten har marknaden for seg sjølv kan han justere pris og seld kvantum slik det passar.

Monopolbedrifter tilpassar seg ved å setje grenseinntekt lik grensekostnad.

Tilpassinga til ei monopolbedrift får ein ved:

Seld kvantum finn ein ved å finne x :

$$i' \Rightarrow (p * x)' = k'$$

Pris på vara finn ein ved å finne p .

"Mikro – og markedsøkonomi" side 208, av Vidar Ringstad 2005

2.2.5 Føresetnader for Nash-Cournot modellen

Denne type næringsstruktur har visse reglar for at det skal fungere som:

- Det er meir enn eit verksemd som produsera ein homogen produkt, dvs. det er ingen produkt differensiering.
- Verksemda samarbeida ikkje, dvs. det er ingen konspirasjon.
- Verksenda har marknadsmakt, dvs. kva verksemdsproduksjon påverkar produktets pris.
- talet verksemder er fast

- verksemda konkurrera gjennom produkt mengde, og velja mengde samtidig.
- Føretaka er økonomisk rasjonelle og handla strategisk, vanlegvis søkja etter profitt maksimering gitt sine konkurrentars slutningar.

Formel for Nash Cournot likevekt:

Her presentera me ein funksjon for 2 duopol verksemd:

$P_1 = \text{verksemd nr 1 pris}, P_2 = \text{verksemd nr 2 pris}$

$x_1 = \text{verksemd nr 1 mengde}, x_2 = \text{verksemd nr 2 mengde}$

Prisane vil vera $P_1 = P_2 = P(x_1 + x_2)$

“Mikro – og markedsøkonomi” side 233, av Vidar Ringstad 2005

2.2.6 Konsekvensar av Nash-Cournot:

- Produksjon er større med Nash-Cournot enn monopol, men lågare enn fullkommen konkurranse.
- Prisen er lågare med Nash-Cournot enn monopol, men ikkje so lågt som med fullkommen konkurranse.
- Som følgje av denne type marknadsmodell, har verksemda tendens til å danna seg eit kartell sjølv om det er ulovleg.

Me skal vise korleis oppstartinga av vår bedrift vil påverke marknaden for rask-mat i Sogndal. For å gjere dette lagar me ei oversikt som viser den tidlegare monopol bedrifta sin marknad, for å gjennomføre dette må me framstille ein kostnadsfunksjon for denne bedrifta og ein etterspurnadsfunksjon for marknaden i Sogndal.

For å framstille ein kostnadsfunksjon for bedrifta har me føresett ei rekke kostnader ut ifrå vårt intervju med eigaren av Abbas Inn når det gjelder bruttoforteneste og pris på “ein vanleg medium stor hamburgar med tilbehør” som me nyttar som den eine salsvara i bedrifta, sidan avgrensinga til ei monopol/duopol-framstilling krev at me kunn nyttar ei vare i utrekningane våre.

Kostnadsfunksjonen er ein funksjon som forklarar oss dei faste og variable kostnadane som inngår i produksjonen til bedrifta vår.

For å komme fram til ein etterspurnadsfunksjon har me nytta data frå statistisk sentralbyrå sine nettsider og samla statistikk frå år 2000 til og med 2011 som påverkar kundegruppas kjøpevilje ovanfor vårt produkt, me har nytta data frå ssb.no for å formulere etterspurnadsfunksjonen vår.

Grunnen til at me ikkje har med ufullstendig statistikk frå 2012 er at data me operer med er årlige data og ikkje kvartalsvise data.

Det første me må kunne seie noko om er kor mykje personar kjøper av daglegvarekonsum kvart år, dette viser oss forbruket til kundane våre.

Det andre me treng er prisutviklinga til vår vare som viser oss korleis kjøpekrafta til kundane står i forhold til prisenivået me har i dag.

Den tredje informasjonen me må ha er brutto nasjonal produkt som me her nyttar til å belyse kundane sin evne til å kjøpe varer og tenester.

Grunnen til at me nyttar statistikk over konsum av matvarer er at dette er det som er mest samanliknbart med produkta som blir produsert i eit gatekjøkken som pizza, hamburgerar ol.

2.2.7 Overgang til Nash-Cournot

Nash-Cournot duopol tilpassa seg ved grenseinntekt er lik grensekostnads og $x = x_1 + x_2$.

Reaksjonsfunksjonane

For å vise korleis bedriftene tilpassa eit Nash-Cournot likevekt punkt, reknar me ut reaksjonsfunksjonen til kvar av bedriftene. Dette visar seld kvantum for kvar av bedriftene med utgangspunkt i grensekostnadsfunksjonen.

Formelen for reaksjonsfunksjonen er:

$$X_i = \frac{b - b_i}{a_i + 2a} x_j$$

Symbolforklaring:

X_i = kvantum som bedrift i produsera.

b = konstantledd i etterspørselfunksjonen.

b_i = konstantledd i grensekostnadsfunksjonen.

x_j = kvantum som bedrift j produsera.

a_i = stigningstal grensekostnadane bedrift i

a = stigningstalet til etterspørselskurven.

Når me lagar tabell seinare i oppgåve så finn me i R_1 kva X_2 blir når X_1 er 0 og det motsette.

Det same gjere me i R_2 .

2.3 Finansregnskap:

Her skal me bruka Visma Avendo og Maestro til å lage eit rekneskap for Sogndal gatekjøkken no etter me har rekna oss gjennom Mikro for å finne likevekt.

Me skal etablera bedrifta vårt, og dermed me trengje å sende ferdigfylt stiftelsesdokument.

For å stifte eit aksjeselskap er det ulike krav som må vera oppfylt, jf. aksjelova §2-2. Dette går på namnet til føretaket, prisen på aksjane, talet aksjar, skattekommune o.l.

§11 Fristen for innbetaling av aksjekapital skal fastsetjast i stiftelsesdokument, og fristen kan ikkje vera seinare enn tidspunktet det blir meldt inn til Føretaksregisteret, jf. Aksjelova § 2-11.

I bokføringslova § 4-1 står det at det skal vera eit oversikteleg og kontrollerbart rekneskapssystem.

Me skal finna årleg omsetning og setja opp eit rekneskap for representera budsjett og målsetting for vår bedrift. Me bruka Visma Avendo Økonomi 40 for bilag føring og Maestro for årsoppgjør disposisjonar og likningspapir.

I forskrift til bokføringslova § 5-1-1 står det om salsdokumentets innhald. Utgåande faktura skal innehalda namn på kjøpar og seljar, fakturadato, organisasjonsnummer med bokstavane MVA bak. Dei skal og vera nummererte. Her er det viktig at det ikkje er hol i nummerserien. Viss det er ein utgåande faktura som er feilskriven, skal den likevel bokførast, eventuelt kreditnota.

Stiftelseskostnadar skal ikkje behandlast verken rekneskapsmessig eller skattemessig. Me har fyrst ført det mot overkursfond i balansen, deretter ført faktura frå Brønnøysund mot overkursfond. Dette går då i 0. Det vil seie at dei ikkje får utgiftsført noko heller. Me føreset at faktura dato er same som leveringsdato.

For å vera realistisk mest muleg, så nyttar me mest muleg Abas Inn intervju.

2.3.1 Analyse av regnskapet:

Rekneskapsanalyseteorien fokusera på rentabilitet og finansiell struktur. Finansiell struktur i rekneskapet kan seie noko om risikoen til selskapet.

Det er nyttig å analysera rekneskapet me felles målestokk, f.eks. alle resultat postar i prosent av driftsinntekt, alle balansepostar i prosent av balansesummen, deretter kan man sjå etter unormale prosentvise endringar som ikkje henger saman eks. auka varekostnad utan at salsinntekta har auka vesentleg.

Me kan ikkje rekna ut eigenkapitalrentabilitet eller totalkapitalrentabilitet sidan den krevje gjennomsnittleg eigenkapital, det vil sei at me må ha rekneskap for fleire år for å kunne utføra det.

Me kan fortsatt finna ut likviditet og soliditet

2.3.2 Likviditet:

Det mest brukte forholdstall for å vurdere bedriftas si likviditetmessig stilling er likviditetsgrad 1 og likviditetsgrad 2

$$\text{Likviditetsgrad 1} = \frac{\text{Omløpsmidlar}}{\text{kortsiktig gjeld}} \text{ og } \frac{\text{mest likvide omløpsmidlar}}{\text{kortsiktig gjeld}}$$

Likviditetsgrad er ein indikator på kor mykje selskapet reknar med å få innbetalt(utbetalt) i kommande periode. likviditetsgrad 1 og 2 bør vera større enn 1, betyr det at verksemda forventar større kontantstraum innbetalt enn utbetalt. Det vil sei at omløpsmidla bør vera minst like store som kortsiktig gjeld.

2.3.3 Soliditet:

soliditet fortel oss kor godt verksemda kan tola tap og sin evna til å klara overleva viss for eksempel finanskrisa oppstår.

$$\text{Gjeldsgrad} = \frac{\text{gjeld}}{\text{eigenkapital}}$$

Denne fortel oss korleis eigenkapital er finansiert. Gjeldgraden visar oss kor mange kroner det er i gjeld pr. krone i eigenkapital.

$$\text{Eigenkapitalprosenten} = \frac{\text{eigenkapital} \cdot 100}{\text{totalkapital}}$$

Eigenkapitalprosenten fortel oss kor stor del av eigendelane er finansiert med eigenkapital. Den visar og kor mykje verdien av eigendelane kan søkkja for kreditorane sitt krav kjem i fare. Til større forholdstalet er, til betre solid er verksemda økonomisk.

2.3.4 God rekneskapsføringsskikk

Me har ført rekneskap innanfor følgjande oppdragsområde

- God rekneskapsførarskikk (GRFS 0) – allment om rekneskapsoppdrag
- GRFS 1 – Bokføring og årsoppgjer.
- GRFS 2 – Lønn
- GRFS 3 – fakturering

Dessa standardar her blir utarbeida i fellesskap av NARF(Norges Autoriserte Regnskapsføreres Foreining) og Økonomiforbundet.

- Grfs 0 inneheld blant anna krav til intern kontroll i rekneskapsførarverksemd og føresett for oppdrag som rekneskapsførarverksemd kan påta seg med tilstrekkeleg kompetanse. Det er veldig viktig at dokumenta er sporbart.
- Grfs 1 skal gi uttrykk for kva som er god praksis i bokføring årsoppgjer. Her skal god rekneskapsførings- og god bokføringsskikk er sentral og skal følgja loven(for eksempel billags serien er samanhengande). Rekneskapsføraren må foreta ein risiko vurdering av innrettinga hjå kunden og gi retningslinjer. Rekneskapsføraren må og tilfredsstillast dokumentasjonskrav som er bestemt i lovar og forskrifta.

Det står fast her og at brot på bokførings-, rekneskaps-, skatte- og avgiftslovgjevinga som rekneskapsfører kjem over, alltid skal tas opp skriftleg med oppdragsgjevar.

- Grfs 2 gir retningslinjer for rekneskapsføringsskikk på oppdragsområdet for lønnsoppdrag.

Med lønnsoppdrag meina me at me har registra lønnsgrunnlag, utarbeida dokumentasjon for utbetaling av lønn, feriepengar, trekk for skal gjerast.

He har ført lønn for 4 fulltidsstilling ansatte på 20 000 kr brutto i 2012 i rekneskapet.

I tillegg har me ført lønn for ein ekstra tilsett for dei første 6 månader for administrasjon i oppstartsfasen på 23 333kr brutto.

- Grfs 3 denne standarden gir retningslinjer for god rekneskapsførersskikk på oppdragsområdet for fakturering.
med faktureringsoppdrag meinas det i denne standarden fakturering på vegne av oppdragsgjevar, der fakturaen utarbeidas i oppdragsgjevars namn.

GRS for små verksemd (NRS 8)

Her har me følgd definisjon av små verksemd som seie at bedrifta skal ha mindre enn 70 millionar kr i salsinntekt og 35 millionar kr i balansesum, i tillegg til gjennomsnittleg tal ansatte i rekneskapsåret; 50 årsverk. jf. Regneskapsloven § 1-6.

Skattemessige avskrivningar:

Når vi hadde vårt rekneskapet i Maestro, så valte me å avskrive inventaret som er i balansen på følgjande måte:

- Saldo avskrivningar
- Saldo gruppe D som har avskrivingsprosent på 20 pr. år.

Vi mista det vi oppretta i Maestro grunna tekniske problema. Derfor me kan ikkje henta den skattemessige rekneskapet.

www.regjeringen.no , www.narf.no og www.lovdatabasen.no (01.05.12)

2.4 Investering og Finansiering

2.4.1 Aksjebeta:

Me skal nytte eigenkapitalbetaen for å finne avkastningskravet til dei seinare utrekningane våre for Noverdi og Internrente som viser om oppstartinga av bedrifta er lønnsam på eit finansielt standpunkt.

For å finne avkastningskravet må me seien noko om risikoen til bedrifta vår, dette gjer me ved å rekne ut eigenkapitalbetaen til bedrifta som me skal nytte i kapitalverdimodellen som gir oss avkastningskravet.

Me nyttar aksje betaen til Orkla for å finne betaen for eigenkapitalen til bedrifta vår, sidan me ikkje har greidd å finne eit børsnotert selskap som driver med drift av gatekjøkken me kan samanlikne oss med.

Selskapet Orkla blir derfor det mest reelle å bruk som samanlikning mot vårt gatekjøkken.

Aksjebeta er den same som betaen for eigenkapitalen til ei bedrift

For å finne aksjebetaen til Orkla må me nytte formelen:

$$\beta_j = \frac{\sigma_j * \rho_{jm}}{\sigma_m}$$

Der:

β_j = Aksjebeta til aksje j.

σ_j = Avkastningas standardavvik.

ρ_{jm} = Korrelasjonskoeffisienten mellom avkastninga til aksje j og marknadsavkastninga.

σ_m^2 = standardavviket til marknadsavkastninga.

Formelen ovanfor er det same som:

$\beta_j = \frac{\sigma_j * \sigma_m * \rho_{jm}}{\sigma_m^2}$ Og sidan $\sigma_j * \sigma_m * \rho_{jm}$ er kovariansen σ_{jm} mellom aksje j og marknaden

kan me utrykke formelen som:

$$\beta_j = \frac{\sigma_{jm}}{\sigma_m^2}$$

Formelen me nyttar for å finne eigenkapitalbetaen for vår bedrift er:

$$\text{Beta EK} = \text{Beta I} + (\text{Beta I} - \text{Beta G}) * (\text{G/EK})$$

Der I = inntekt og G = Gjeld.

For å finne Betaen for G føresett me desse kriteria:

Dersom:

$$\text{G/EK} < 1 \text{ er Beta G} = 0$$

$$1 < \text{G/EK} < 2 \text{ er Beta G} = 0,1$$

$$\text{G/EK} > 2 \text{ er Beta G} = 0,2$$

Grunnen til at me må nytte aksjebetaen til Orkla for å finne eigenkapitalbetaen til vår bedrift er at me ikkje veit Beta I for vår case.

Me føresett då at Beta I er lik for både vår bedrift og Orkla sidan dette er den bedrifta som er mest samanliknbar med vår bedrift.

Henta frå:

“Investering og finansiering” av Ivar Bredesen side 387, 2010

2.4.2 Kapitalverdimodellen

Ideen bak kapitalverdimodellen er at ein investor skal kunne få to ulike kompensasjonar for pengane han investerer, han skal kompenseras for at han låser kapital i eit prosjekt over tid og for risikoen ved å investere i eit «usikkert» prosjekt.

For å kunne identifisere kva som er eit akseptabelt nivå av kompensasjon for desse to moment i ei investering nyttar ein eit avkastningskrav.

For å komme fram til eit avkastningskrav nyttar ein kapitalverdimodellen, som viser forholdet mellom risiko og forventa avkastning for ein investor.

Formelen for kapitalverdimodellen er:

$$r_a = r_f(1 - s) + \beta_a[(r_m - r_f) * (1 - s)]$$

Der:

r_a = Avkastningskravet for a.

r_f = Risiko-fri rente.

β_a = Eigenkapitalbeta eller aksjebeta for prosjektet eller bedrifta.

r_m = Forventa avkastning i marknaden.

s = skatteprosent (1-28 %)

Den risikofrie renta er definert som til 3 måneders statsobligasjonar sidan dette er tilnærma ei sikker investering, fordi staten ikkje har stor nytte av å ikkje betale eigarane av obligasjonane tilbake pengane dei har krav på.

2.4.3 Lønsemdsanalyse

Grunnen til at me nyttar noverdi og internrenta for å undersøkje lønsemda til oppstartinga av eit gatekjøkken er at mesteparten av pengane som blir brukt til oppstartinga kjem frå eigarane og me ser då på investeringa som “eit prosjekt” som me vil starta opp.

Kontantstraumane me brukar kjem frå budsjettet me har laga for første året sidan me ikkje har nokon sikre prosentdelar frå tidligare like prosjekt har me måtte gjera nokon svært grundige undersøkingar innanfor kostnader og andre som me ikkje har kunne finne noko informasjon om har me lyta føresetja.

I vårt tilfelle er ca 20 % av investeringskostnaden finansiert av gjeld, for å kompensere for dette finn me WACC = Weighted Average Cost of Capital.

WACC er ein eit verkemiddel for ein investor eller ei bedrift for å justere avkastningskravet sitt med hensyn på gjeldsandelen i prosjektet.

WACC finn me ved formelen:

$$WACC = x * r_a + y * r_g$$

Der:

X = prosent av investeringskostnaden som er finansiert av egenkapital.

r_a = avkastningskravet til prosjektet.

Y = prosent av prosjektet finansiert av gjeld

r_g = renta på gjelda

2.4.4 Noverdi:

Noverdi er ein metode for å vise om eit prosjekt er lønnsamt ved å ta dei periodiske kontantstraumane og måle dei opp mot investeringskostnadane, avkastningskravet og diskontere kontantstraumane til dagens verdi av framtidige beløp.

Denne metoden gir oss eit absolutt lønnssemkrav som vil seie at viss noverdien er negativ er prosjektet ikkje lønnsamt og ein bør ikkje utføre det.

Sidan me ikkje har noko data utanfor første års budsjett vil me kunn ta noverdi for ein periode på 3 år, sidan det er svært vanskelig for oss å føresetja marknaden sine svingingar og endringane i kostnader for lengre tid i framtida.

Formelen for Noverdi er:

$$NPV = CF_0 + \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1+i)^t}$$

Der:

CF_0 = investeringskostnad

CF_t = Kontantstrøm i periode t

t = periode

i = avkastningskrav

Viss:

$NPV \geq 0$ Er prosjektet lønnsamt.

$NPV < 0$ Er prosjektet ikkje lønnsamt.

“Investering og finansiering” av Ivar Bredesen side 118, 2010

2.4.5 Internrenta

Internrenta er definert som den avkastning me oppnår på den kapitalen som til einkvan tid er investert i eit prosjekt.

Den er og definert som den renta som gir ein noverdi lik 0.

Internrenta gir oss eit meir relativt lønnssemsmål i motsetning til noverdimetoden som klart viser om me bør godta eit prosjekt eller forkaste det.

Formelen går ut på at investeringsutgifta skal tilsvara summen av dei årlege kontantstraumane diskontert med internrenta.

Formelen for internrenta er:

$$CF_0 = \sum_{t=1}^n \frac{CF_t}{(1 + irr)^t}$$

Der:

CF_0 = investeringskostnad

CF_t = Kontantstraum i periode t

t = periode

Men sidan me her er ute etter å finne irr og dette er ein andregradslikning kan formelen skrivast slik:

$$(1 + irr) = \frac{CF_t \pm \sqrt{CF_t^2 - 4 * CF_0 * -CF_t}}{2CF_0}$$

Føresetnader for lønnsemd her er:

Viss $irr \geq$ avkastningskravet aksepterer me prosjektet.

Viss $irr <$ avkastningskravet forkastar me prosjektet.

“Investering og finansiering” av Ivar Bredesen side 127, 2010.

3. Datainnsamling og Metode

For å samle inn data må me bestemma oss om kva type undersøkingar me skal utføra. Me har val om å bruka induktiv eller deduktiv datainnsamling, holisme eller individualisme, nærleik eller distanse, ord eller tal.

Induktivt eller deduktivt?

Det første problemet dreier seg om kva type strategi som er best eigna til å få tak på realistisk informasjon. Den første strategien kan me kalla deduktiv, eller “frå teori til empiri”. Noko meina at denne type strategi er best framgangsmåten er å først skapa seg noko forventningar om korleis verkelegheita ser ut, dernest gå ut og samla inn informasjon eller empiri for å sjå om forventningane stemma overeins med verkelegheita.

Holisme eller individualisme?

Denne problemstillinga er knytt til epistemologiske og ontologiske debattar, først og fremst om korleis sosiale fenomena skal forståast. På den eine sidan finnar me dei som meina at individet er den einaste fornuftige analyseining, og at alle fenomena kan forståast ved å sjå på enkelindividets motiver at åtferd.

På den eine måten står dei som meina at individualisme redusera våre evne til å forstå sosiale fenomena.

Nærleik eller distanse?

I forskingsprosessen, prøvar man å minimera eller helst eliminera forskars effekt på det dei studera. Det er objektiv verkelegheit som skal studerast, og denne verkelegheita må ikkje forstyrrast av forskaren. Det idealet er at det skal vera eit skile mellom forskar og det fenomenet som undersøkast.

Den “perfekte” metoden som mange meina er eit opplegg der forskaren ikkje på noko måte lar sjølve forskingsopplegget påverka det han eller hun studera. Denne avstanden mellom forskaren og forskingsobjektet er sentralt.

Ord eller tall?

Det er kontant debatt om kvalitative(ord) og kvantitativ(tall) undersøkings metodar. Kva er det som reflektera realiteten best og kva er det som får fenomenet me undersøkar tydeleg fram slik at me kjem til ein konklusjon som er basert på riktig empiri.

Den kvantitative metoden har som eit grunnleggjande utgangspunkt at den sosiale verkelegheita kan målast i form av tall.

Det klassiske måleinstrumentet for den kvantitative metoden er spørjeskjemaet med forhandsdefinerte svaralternativ. Ein slik metode føresetja at undersøkingsobjektet klarar å definera sin forståeleg av verkelegheita inn i konkrete svaralternativa, som er definert på forhand av ein undersøking.

Den kvalitative metoden er ein metode for innsamling av informasjon der man undersøka kva mening og erfaring har dei som opplever eit fenomen. I staden for kvantitativ (statistikk) metode.

Her har me brukt ein kvalitativ metode med nærleik til å intervju Sparebanken Vest for finansiering sidan det blir vanskeleg å bruka kvantitativ metode for å intervju banker

4. Undersøkingssprosessen

I datainnsamlinga vår har me bestemt oss for å halde to kvalitative intervju som skal nyttast som primærdata som me skal nytte i utrekningane og modellane i case-oppgåva vår.

Det første intervjuet me heldt var med Sparebanken Vest der me ville kartlegge mulighetene for å få lån til eit slikt føretak. *Sjå vedlegg 1*

Her fekk me informasjon om kva som måtte ligge til grunn for at ei bedrift skulle få lån hjå banken.

Det andre sentrale punktet me fekk informasjon om var kor mykje av startkapitalen eigar av bedrifta måtte stille med sjølv, som var minst halvparten av startkapitalen.

All denne informasjonen var gitt på generell basis om lån til bedrifter og me må her anta at dette kan vere forskjellig frå realiteten sidan me kunn har ei caseoppgåve å gå ut ifrå og ikkje kunne få eit reelt tilbod om lån til ei bedrift, grunna konkurranse mellom bankane.

Det andre intervjuet me hadde var med Andreas Vilnes som er eigar Abbas Inn i Førde, her ville me få informasjon om kostnader og inntekter ved den daglege drifta av eit gatekjøkken. Den meste av informasjonen me fekk frå dette intervjuet gav oss data me nytta i utrekninga av dei mikro-økonomiske modellane våre, me fekk svært nyttig informasjon om dei variable kostnadane og deler av dei faste kostnadane.

Me fekk her dessverre ikkje informasjon om innkjøpsprisar for dei ulike varene i gatekjøkkenbransjen men me fekk svært god informasjon om kor mange som handla på gatekjøkkenet på ein dagleg basis.

Dette gav oss moglegheit til å gi meir nøyaktige kostnadsfunksjonar og sette føresetnader for etterspurnadsfunksjonen vår.

I tillegg til desse to intervjuane me har hatt har me nytta sekunderdata frå Statistisk Sentralbyrå i formuleringa av etterspurnadsfunksjonen til marknaden, vårt argument for å kunne nytte desse data er at etterspurnaden på matvarer vil ikkje ha store forskjellar frå ein plass som Sogndal til ein plass som Tromsø.

Til utrekningane våre av betaverdiar, avkastningskrav og dermed lønnssemdutrekningane våre har me nytte data frå Oslo Børs, der me henta data frå ein periode på eit år for betautrekningane av Orkla.

All informasjon me har greidd å hente om investeringskostnadane kjem frå eit langvarig søk på internett der me kunn greidde å finne få data om prisar på dei forskjellige investeringsobjekta.

Grunnen til at me dessverre ikkje greidde å innhente meir korrekt informasjon frå forhandlarar av desse varene var at me kunn hadde ei case-oppgåve og ikkje ei reell bedrift, dette gjorde at dei seljarane me kontakta ikkje ville gi oss prisar eller komme med tilbod på sine varer til oss.

Til tross for dette fekk me sett opp ein oversikt over investeringskostnaden for eit lite gatekjøkken og arbeidet som må gå inn i klargjeringa av eit nytt lokale.

Arbeidstida som må leggest inn i lokalet og timeprisen på dette har me budsjettert ut frå informasjon me har fått frå tømrrar Ivar Eilif Refsdal som har jobba i byggebransjen i over 20 år.

Det må og nemnast her at alle timeprisar me har satt er inkludert moms, og gjelder for alt arbeid som omhandlar snikkararbeid, arbeid på elektriske system og røyrlegging.

Me har valt å bruke timeprisar og time tal sidan me ikkje har eit lokale me kan bruke til å få eit prisanslag for arbeid som trengs.

5. Presentasjon av data.

Ut frå all informasjon me har greidd å innhente har me funne at for å starte eit gatekjøkken må ein ha minst 659 569 kr for å skaffe det nødvendige utstyret, inventar og generelle oppstartskostnader for eit aksjeselskap, denne informasjonen treng me for å kunne sette opp kontantstraumen vår slik at me kan rekne ut avkastninga for å sjå om me når avkastningskravet.

Oppstartsutgifter:

Depositum (6x månadsleige)	90000
Kasseapparat	5000
Grillbenk (www.nbstorkkjokken.no)	28900
Oppvaskmaskin (Gastro Storkjøkken)	33419
Industriell fryser (113x183x216cm Turnor Impex)	39750
Frityrkokar (Genesis Data)	5000
Inventar	40000
Tallerknar, bestikk etc.	10000
Oppstartsavgift AS	30000
Arbeid på lokale ved innflytting: 300t x 750kr timen	225000
Montering av industrifrysar 30t x750kr timen	22500
Transport av innkjøpte anleggsmiddel	15000
ventilasjonsanlegg og ventilasjon/filter	35000
Materialkostnadar	80000

Sum:	659569
------	--------

Dei resterande data me har nytta i utrekningane våre ligg i vedlegga eller er lenkja i kjeldene, sidan me meiner det ikkje er naudsynt å ha med over tjue sider med rå-data frå statistisk sentralbyrå og Oslo børs.

6. Analyse

I dette Kapitlet tek me for oss analysen av data me har funne frå dei ulike kjeldene og utrekningane me må ha for å få den informasjonen som viser oss om oppstartinga av eit gatekjøkken i Sogndal er ein lønnsam ide.

6.1 Mikro Økonomi

6.1.1 Etterspurnad

Argumentasjonen vår for bruken av sekunderdata frå Statistisk Sentralbyrå til å framstille ein etterspurnadsfunksjon for rask-mat i marknaden Sogndal er som følgjer:

- Det gjømsnittlege konsumet av matvarer av denne typen for hushaldningar i Sogndal kommune er ikkje signifikant forskjellig frå det gjømsnittlege konsumet av denne vara i resten av Noreg.
- Prisutviklinga og prisen på matvarer og alkoholfrie drikkevarer i Sogndal er ikkje noko høgare eller lågare enn i resten av landet.
- Ein gjømsnittleg person i Sogndal har same kjøpekrafta som ein gjømsnittleg person busett i resten av landet.

x= kjøp av daglegkonsum				Data henta frå SSb.no			
p= prisar							
I = BNP							
År	X	P	I	LN X	LN P	LN I	
2000	88 763 000 000		100	2 422 501 000 000	25,20923573	4,605170186	1,527179620
2001	90 541 000 000		102,5	2 540 106 000 000	25,22906862	4,629862799	1,532527235
2002	92 695 000 000		103,3	2 542 660 000 000	25,25258037	4,637637376	1,534205050
2003	97 001 000 000		103,4	2 630 471 000 000	25,29798712	4,638604962	1,534413660
2004	99 702 000 000		104,8	2 870 617 000 000	25,32545157	4,652053772	1,537308795
2005	103 588 000 000		105,7	3 182 537 000 000	25,36368733	4,660604893	1,539145245
2006	107 628 000 000		110,6	3 578 160 000 000	25,40194667	4,705920089	1,548821335
2007	113 819 000 000		113,2	3 902 125 000 000	25,4578753	4,729156166	1,553746780
2008	121 814 000 000		117,8	4 337 764 000 000	25,52576113	4,768988271	1,562134180
2009	128 752 000 000		124,4	4 021 098 000 000	25,58115391	4,82350218	1,573500258
2010	131 992 000 000		129,8	4 256 604 000 000	25,60600715	4,865994804	1,582271177
2011	137 158 000 000		133,1	4 571 275 000 000	25,64439938	4,891100725	1,587417375

(Konsum i hushaldningar, prisindeks for førstegongsomsetning innanlands → der me såg på “matvarer og levande dyr” og brutto nasjonalprodukt SSB.no, 10.4.12)

Dette gir oss ein regresjonsanalyse som ser slik ut:

SAMMENDRAG (UTDATA)									
<i>Regresjonsstatistikk</i>									
Multipel R	0,992180089								
R-kvadrat	0,984421328								
Justert R-kvadrat	0,980959401								
Standardfeil	0,021133675								
Observasjon	12								
<i>Variansanalyse</i>									
	<i>fg</i>	<i>SK</i>	<i>GK</i>	<i>F</i>	<i>Signifikans-F</i>				
Regresjon	2	0,25400552	0,12700276	284,3564637	7,35169E-09				
Residualer	9	0,00401969	0,00044663						
Totalt	11	0,25802521							
	<i>Koeffisienter</i>	<i>Standardfeil</i>	<i>t-Stat</i>	<i>P-verdi</i>	<i>Nederste 95%</i>	<i>Øverste 95%</i>	<i>Nedre 95,0%</i>	<i>Øverste 95,0%</i>	
Skjæringspunkt	-69,82931924	22,95903061	-3,04147507	0,01398448	-121,7662548	-17,89238369	-121,7662548	-17,89238369	
X-variabel 1	-31,78400551	8,6835337	-3,66026166	0,005233392	-51,42752347	-12,14048755	-51,42752347	-12,14048755	
X-variabel 2	158,0694661	41,2102625	3,8356821	0,00399283	64,84537557	251,2935565	64,84537557	251,2935565	

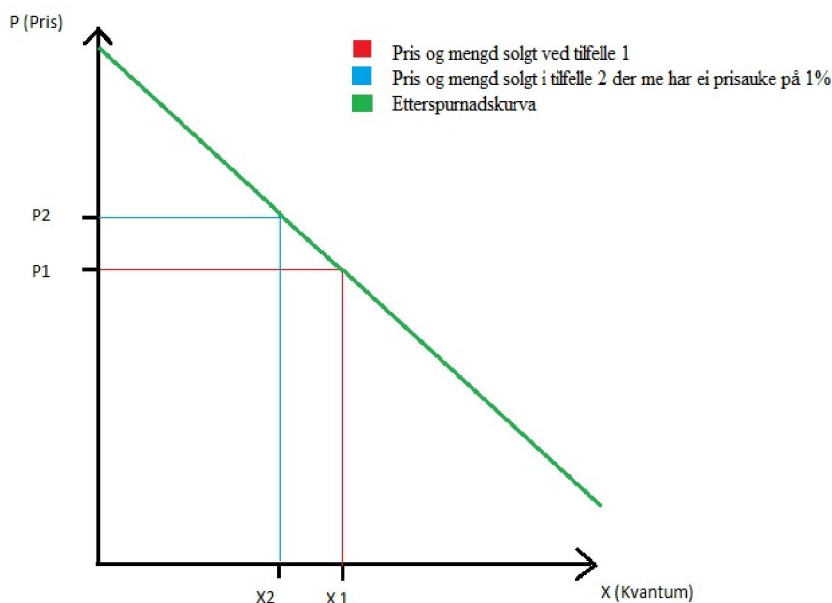
Koeffesient for X-variabelen 1 er priselastisiteten for vår vare som viser at når prisen stig med 1% vil kvantum solgt synke med 1,31

Ved å dele koeffisienten X-variabel 1 på 100 og plusse den med 1 då finn me priselastisiteten.

Priselastisiteten er 1,31 %.

Etterspørselsfunksjonen fann me ved å:

Føresetja at ein pris på 150 kr som ga sal på 400 stk. pr. dag totalt i marknaden.

Ved å analysere datane frå SSB.no har me funne at priselastisiteten er - 1,31% som vil seie at ved ei auke i pris på 1% vil kvantum solgt reduserast ved 1,31%

Ved å bruke priselastisiteten kjem me fram til etterspurnadskurva.

Ved å bruka priselastisiteten fann me at ved ei auke av pris på 10 % sank mengda seld vare med 13,1 %. viss prisen vart 165(10 % meir enn 150) var tal selt vare ca. 348

Me definerte etterspørselsfunksjonen ved å finna endring i y-aksen når me bevegas oss i 1 stk. x-aksen. 52 er mengde forandring når me auka pris med 10%. 15 er prisauke på 10 %.

Derfor $15/52=0,29$. Me ser at linja me har er søkkjande (priselastisitet er nesten alltid søkkjande) -0,29 er stigningstalet. Denne etterspørsels linja me har i grafen er ganske rett frå starten i y-aksen og ca. 2/3 av den utover. Me kan ikkje få det heilt rett ned når y er eit lavt tall grunna når prisen er veldig lav så vil det vere alltid noko som vil ha varen til den lave prisen, dermed kryssinga av linja i x-aksen er feil, men det vil ikkje påverke våre berekninga sidan me har eit kanskje høgt y verdi (pris).

Konstantleddet, eller C er det kurva kryssar Y-aksen(eller $X=0$). Den ser me ved å teikna den nøyaktig. Konstantleddet vart 265. Me bekrefta den ved å bruka Casio kalkulator.

Vår etterspørselsfunksjon er:

$$p = 265 - 0,29x$$

6.2 Kostnadsfunksjonane:

Ved å nytte formelen for kostnadsfunksjonar får me:

Me føresett følgjande ved produksjon av 100 ekstra hamburgarar.

Varekostnader og straum: Me baserar oss på Abas Inn sin intervju der dei hadde vareinnkjøp på 40 000 kr i veka og hadde gjennomsnittleg sal på 200 hamburgarar á dag, 6 dagar open i uka, dermed $\frac{40\,000}{1200} = 33,3$ kr á burger er varekostnader. Straum er beregna til 100 kr auke når me lagar 100 stk. hamburgarar ekstra.

Totalproduksjonskostnader ved auke på 100 hamburgar er $100 + (33,3 \cdot 100) = 3430$ kr
 $\Delta 100H \cdot (\text{varekostnad} + \text{straum})$

$\Delta 100H \cdot 3\,430 =$ Auke i variable kostnadar når 100 ekstra hamburgarar er produserte.

For å finne ut kvar ein hamburgar kostar må me dela den på 100 $\frac{3430}{100} = 34,3$

$$k_2'(x) = 34,3$$

$$dx \int k_2' = 34,3$$

$$k_2(x) = 34,3x + B$$

$$k_2(x) = 34,3x + 1\,280\,000$$

Her skal me bruka tall som er basert på intervjuet med Abas inn og andre føresetnader.

$$k_1(x) = b \cdot x + B^0$$

Grensekostnaden skal me finna ut for å finne den ukjente variabelen b, me derivera kostnadsfunksjon for å finne grensekostnader.

$$k'(x) = b$$

Me føresett at fastekostnader hjå monopolisten er:

Husleige 240 000.

Felleskostnader 20 000.

Lønn til ansatte 960 000.

Dei faste kostnadene er høgre enn vår bedrift fordi Abas inn som me nyttar som basis for den eksisterande bedrifta ligg i Førde sentrum, i tillegg korrigerer me leigeprisen frå Førde til Sogndal, derfor føresetja me at leige er på 20 000 pr. mnd.

Sum: 1 220 000

Som me gjorde tidlegare må me finna ut her og kor mykje variable kostnader stiger ved produksjon av 100 ekstra hamburgarar.

Her blir det same og straum.

$$\Delta 100H \cdot (\text{varekostnad} + \text{straum})$$

$$\Delta 100H \Rightarrow \frac{40\,000}{1200} + 100 = 34,3$$

Derfor blir grensekostnadene:

$$k'_1(x) = 34,3$$

$$dx \int k'_1(x) = 34,3$$

$$k_1(x) = 34,3x + B$$

$$k_1(x) = 34,3x + 1\,220\,000$$

Kostnadsfunksjonane for begge bedriftene blir:

$$k_1(x) = 34,3x + 1\,220\,000$$

og

$$k_2(x) = 34,3x + 1\,280\,000$$

K_1 er kostnadsfunksjon for monopolisten i marknaden.

K_2 er vår kostnadsfunksjon.

6.3 Monopolistisk tilpassing

Me føresett at kostnadane er det same i monopol marknaden som det er i Nash-Cournot
Monopolet oppnår maksimal profitt ved å ha grenseinntekt er lik grensekostnad.

$$[(265 - 0,29x)x]' = 34,3$$

$$-0,58x = 34,3 - 265$$

$$\frac{-0,58x}{-0,58x} = \frac{-230,7}{-0,58}$$

$$x = 397,7$$

$$P \Rightarrow 265 - 0,29x \Rightarrow 265 - 0,29 \cdot 397,7 = 149,6$$

Slik føresett me monopolisten i marknaden i dag.

6.4 Overgang til Nash-Cournot

Me føresett at marknaden blir konvertert til Nash-Cournot duopol.

Oppsummering kva me har funne ut så langt:

$$k_1(x) = 34,3x + 1\,220\,000$$

og

$$k_2(x) = 34,3x + 1\,280\,000$$

K_1 representera kostnadsfunksjon for monopolisten i marknaden.

K_2 representera vårt kostnadsfunksjon.

Etterspurnadsfunksjon i marknaden:

$$p = 265 - 0,29x$$

Nå kan me finne ut mengde og pris dersom begge bedrifta tilpasse seg Nash-Cournot duopol.

$$k'_1(x) = 34,3$$

Og

$$k'_2(x) = 34,3$$

Med etterspørselsfunksjonen $p = 265 - 0,29x$ får me følgende grenseinntektsfunksjonar:

$$\begin{aligned} I_1' &= [(265 - 0,29(x_1 + x_2)x_1)]' \Rightarrow [(265 - 0,29x_1 - 0,29x_2)x_1]' \\ &\Rightarrow (265x_1 - 0,29x_1^2 - 0,29x_2x_1)' \Rightarrow \mathbf{265 - 0,58x_1 - 0,29x_2} \\ I_2' &= [(265 - 0,29(x_1 + x_2)x_2)] \Rightarrow [(265 - 0,29x_1 - 0,29x_2)x_2]' \\ &\Rightarrow (265x_1 - 0,29x_1x_2 - 0,29x_2^2)' \Rightarrow \mathbf{265 - 0,29x_1 - 0,58x_2} \end{aligned}$$

Løsningen i Nash-Cournot tilfredsstillar følgende likningssett:

$$265 - 0,58x_1 - 0,29x_2 = 34,3$$

$$265 - 0,29x_1 - 0,58x_2 = 34,3$$

$$x = x_1 + x_2$$

$$p = -0,29x + 265$$

Her kan me bruke innsetningsmetode:

$$-0,29x_2 = -265 + 0,58x_1 + 34,3$$

$$-0,29x_2 = 0,58x_1 - 230,7$$

$$\frac{-0,29x_2}{-0,29} = \frac{0,58x_1 - 230,7}{-0,29}$$

$$x_2 = -2x_1 + 795,5$$

$$265 - 0,29x_1 - 0,58(-2x_1 + 795,5) = 34,3$$

$$265 - 0,29x_1 + 1,16x_1 - 461,39 = 34,3$$

$$0,87x_1 = 34,3 + 461,39 - 265$$

$$0,87x_1 = 230,69 \Rightarrow \frac{1,45x_1}{0,87} = \frac{230,69}{0,87}$$

$$x_1 = 265$$

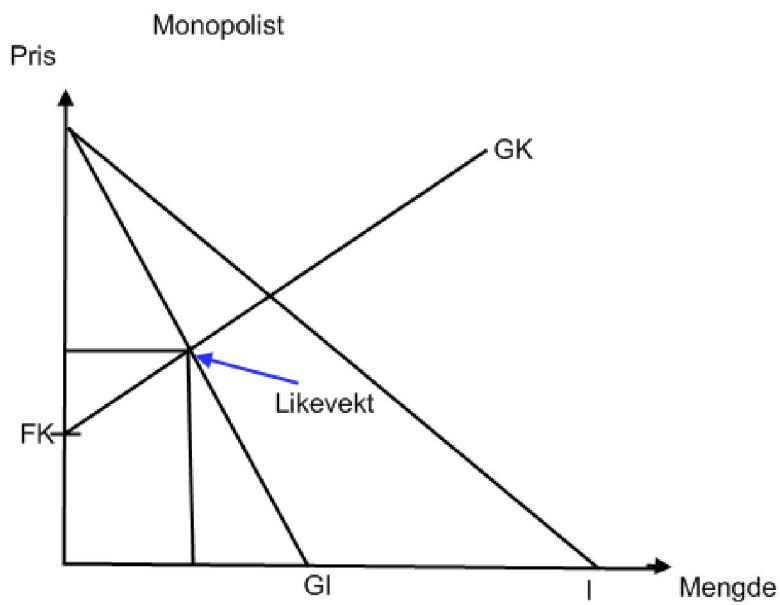
$$x_2 = -2(265) + 795,5 = 265$$

$$x = x_1 + x_2 \Rightarrow 265 + 265 = 530$$

Prisen i marknaden:

$$p = 265 - 0,29(530) = 111,3 \text{ kr}$$

Me har gjort monopolisten i marknaden som såg slik ut

6.5 Nash-Cournot likevekt

Me skal visa grafen ved å rekna ut reaksjonsfunksjonane:

R_1 :

$$X_1 = \frac{265 - 34,3}{0 + 2 \cdot 0,29} - \frac{0,29}{0 + 2 \cdot 0,29} \cdot X_2$$

$$X_1 = \frac{230,7}{0,58} - \frac{0,29}{0,58} X_2$$

$$X_1 = 397,76 - 0,5X_2$$

R_2 :

$$X_2 = \frac{265 - 34,3}{0 + 2 \cdot 0,29} - \frac{0,29}{0 + 2 \cdot 0,29} X_1$$

$$X_2 = \frac{230,7}{0,58} - \frac{0,29}{0,58} X_1$$

$$X_2 = 397,76 - 0,5X_1$$

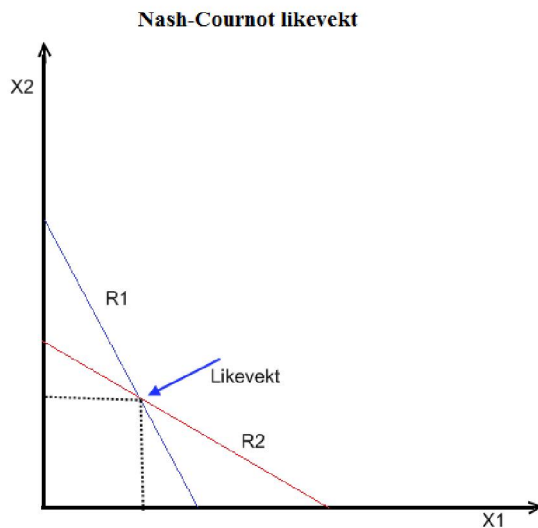
R_1 :

X_1	0	397,76
X_2	795,5	0

R_2 :

X_1	795,5	0
X_2	0	397,76

Nash-Cournot likevektsgrafen ser slik ut:

(grafen kan framstillast ved å rekna den ut ved hjelp av reaksjonsfunksjonar)

6.6 Oppsummering av Nash-Cournot likevekt:

Mengde bedrift 1 = 265

Mengde bedrift 2 = 265

Total mengde i marknaden = 530

Pris i marknaden = 111,3 kr

6.7 Finansrekneskap:

Innskot av aksjekapital som skal og dekka stiftelseskostnadar på totalt 30 000 kr.

Her førar me dette direkte som debet 30 000 bankinnskot (kontonummer 1920) og kreditt 25 000 in på aksjekapital(kontonummer 2000), resterande beløp på 5000 blir kredittført på Overkursfond(kontonummer 2020) for seinare debitering når inngåande faktura frå Brønnøysund kjem.

Mottatt næringslån frå Sparebanken Vest på 144 035 kr.

Denne føringa førar me som følgjande. Debet på bankinnskot og kreditt på langsiktig gjeld (kontonummer 2290).

Dei følgjande inngåande fakturaer er balanseført. Ifølgje regnskapsloven(PARAGRAF) er anleggsmidlar eigendelar som er meint for varig bruk eller eigarskap. Slike eigendelar skal som hovudregel balanseførast i sin heilheit på anskaffelsestidspunktet. Anleggsmidlar som har mindre beløp skal kostnadsførast direkte. Rekneskapsmessig er det ingen spesielle sjablong reglar for detta, men i skattemessig samanheng vil det være noko kriteria å forholde seg til.

Føretak som er definert som så jf. Regnskapsloven, kan midlertidig leggja skattelovens vurderingsreglar i forhold til aktivering til grunn og i regnskapsmessig. Dette vil sei at for at me skal kunne balanseføra dei, så skal eigendelane som er skaffa kosta minimum 15 000 ekskludert mva og ha ein bruks tid på 3 år eller mindre.

Inngåande faktura for levert diverse inventar frå Ikea AB på 40 000kr.

Inngående faktura for levert grillbenk frå NBS KJØKKEN AS på 28 900 kr.

Inngående faktura for levert oppvaskmaskin frå Gastro Storkjøkken på 33 419kr.

Inngående faktura for levert Industriell fryser frå Turnor Impex 39 750kr

Dessa fakturaene blir praktisk ført i konto for inventar (kontonummer 1250) mot leverandørgjeld(kontonummer 2400).

Resterande bilag har me direkte utgiftsført. Dette kan me gjera fordi summen er under 15 000,-. Sjølv om levetida kan vera meir enn 3 år, jf. Skattelova § 14-40.

Inngående faktura for levert frityrkokar frå Genesis Data på 5000kr.

Inngående faktura for levert tallerknar og bestikk frå Ikea AB på 10 000kr.

Inngående faktura for levert kassesystem frå kasse leverandøren på 5000 kr.

Inngående faktura for bedriftsforsikring frå Gjensidige på 10 000 kr pr. mnd.

Bedriftsforsikring er forsikring på innbu, ansatte og liknande. Forsikring er utan moms. Me har utgiftsført alt sidan detta gjelde 2012.

Det vart og ført andre billag som betalar mva oppgåve og termin oppgåve(arbeidsgivaravgift og skattetrekk). Dei vart ført på sin rette datoar som er den 15 i den månaden etter terminen er over(MVA kunne me føra 1 månad og 15 dagar etter terminen er over).

Me har avslutta regnskapet for Sogndal Gatekjøkken AS og har fått følgjande Resultat og Balanse i neste side.

Balanserapport forenklet

Periode: 01.01.2012 - 31.12.2012

Utvalg:

	Inngående Balanse	Saldo hittil i år	Utgående Saldo
EIENDELER			
Anleggsmidler			
1250 - Inventar	0,00	113 655,20	113 655,20
1251 - Akku.avskrivningar Inventar og Verktøy	0,00	-28 200,00	-28 200,00
Sum Anleggsmidler	0,00	85 455,20	85 455,20
Omløpsmidler			
1920 - Bankinnskudd	0,00	3 958 853,90	3 958 853,90
Sum Omløpsmidler	0,00	3 958 853,90	3 958 853,90
SUM EIENDELER	0,00	4 044 309,10	4 044 309,10
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Egenkapital (innskutt og opptjent)			
2000 - Aksjekapital	0,00	-25 000,00	-25 000,00
2050 - Annen egenkapital	0,00	-3 787 749,24	-3 787 749,24
Sum Egenkapital (innskutt og opptjent)	0,00	-3 812 749,24	-3 812 749,24
Sum egenkapital (inkl. udisp. resultat)	0,00	-3 812 749,24	-3 812 749,24
Gjeld			
Avsetning forpliktelser			
2120 - Utsatt skatt	0,00	-1 690,00	-1 690,00
Sum Avsetning forpliktelser	0,00	-1 690,00	-1 690,00
Langsiktig gjeld			
2290 - Anna Langsiktig gjeld	0,00	-97 870,00	-97 870,00
Sum Langsiktig gjeld	0,00	-97 870,00	-97 870,00
Kortsiktig gjeld			
2770 - Skyldig arbeidsgiveravgift	0,00	-0,10	-0,10
2940 - Skyldige feriepenger	0,00	-131 999,76	-131 999,76
Sum Kortsiktig gjeld	0,00	-131 999,86	-131 999,86
Sum gjeld	0,00	-231 559,86	-231 559,86
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	0,00	-4 044 309,10	-4 044 309,10

Årsresultatet blir på ca. 3,8 millionar kr. Dette fortel oss at eit firma med den etterspørselen som me fant ved SSB er svært kurrant. Dette resultatet er etter termin oppgåve 6 og mva oppgåve er betalt og bokført 31.12.12.

Resultatrapport forenklet

Periode: 01.01.2012 - 31.12.2012

Utvalg:

	Inngående Balanse	Saldo hittil i år	Utgående Saldo
Driftsinntekter			
3000 - Salgsinnt. handelsvarer, avgiftspliktig, høy sats	0,00	8 471 520,00	8 471 520,00
Sum Driftsinntekter	0,00	8 471 520,00	8 471 520,00
Driftskostnader			
4000 - Innkjøp varer og halvfabrikata, høy avgiftssats	0,00	-1 536 000,00	-1 536 000,00
5000 - Lønn til ansatte	0,00	-1 099 998,00	-1 099 998,00
5092 - Feriepenger	0,00	-131 999,76	-131 999,76
5400 - Arbeidsgiveravgift	0,00	-116 599,80	-116 599,80
5405 - Arbeidsgiveravgift av påløpte feriepenger	0,00	-13 992,00	-13 992,00
6015 - Avskr. Maskin og inventar	0,00	-28 200,00	-28 200,00
6200 - Elektrisitet	0,00	-19 200,00	-19 200,00
6300 - Leie lokaler	0,00	-158 400,00	-158 400,00
6540 - Inventar	0,00	-16 000,00	-16 000,00
7040 - Forsikring og avgifter	0,00	-96 000,00	-96 000,00
7390 - MVA-øreavrunding	0,00	-1,20	-1,20
Sum Driftskostnader	0,00	-3 216 390,76	-3 216 390,76
Driftsresultat	0,00	5 255 129,24	5 255 129,24
Finansielle poster			
8150 - Annen rentekostnad	0,00	-7 277,00	-7 277,00
Sum Finansielle poster	0,00	-7 277,00	-7 277,00
Ordinært resultat før skatt	0,00	5 247 852,24	5 247 852,24
Skatt ordinært resultat			
8300 - Betalbar skatt	0,00	-1 458 413,00	-1 458 413,00
8320 - Endring i utsatt skatt / skattefordel	0,00	-1 690,00	-1 690,00
Sum Skatt ordinært resultat	0,00	-1 460 103,00	-1 460 103,00
Ordinært resultat	0,00	3 787 749,24	3 787 749,24
Årsresultat	0,00	3 787 749,24	3 787 749,24
Overføringer			
8960 - Overføringer annen egenkapital	0,00	-3 787 749,24	-3 787 749,24
Sum Overføringer	0,00	-3 787 749,24	-3 787 749,24

Me har utført regnskapet med same føresetnad me hadde i Mikro i tillegg til andre kostnader som forsikring som utgjør 8 000 i måned ekskludert mva og Straum på 1600 ekskludert mva. I post nr 8150 annen rentekostnad: Her har me føresett at vårt lån er 4 år med 5% rente og 1500 etableringsgebyr med betaling 1 termin pr. år.

Saldoliste

Sogndal Gatekjøkken AS

Side: 1
Utskriftsdato: 12.05.12

Periode: 01.01.2012 - 31.12.2012 Utvalg: Konto: <= 2770, >= 2120

Kontonr.	Kontonavn	Inng. saldo	Debet	Kredit	Utg saldo
2120	Utsatt skatt	0,00	1 690,00	3 380,00	-1 690,00
2290	Anna Langsiktig gjeld	0,00	46 165,00	144 035,00	-97 870,00
2400	Leverandørgjeld	0,00	2 482 561,00	2 482 561,00	0,00
2500	Betalbar skatt, ikke utlignet	0,00	2 906 881,00	2 906 881,00	0,00
2600	Forskuddstrekk	0,00	306 000,00	306 000,00	0,00
2700	Utgående mva, høy sats	0,00	2 117 880,00	2 117 880,00	0,00
2710	Inngående mva, høy sats	0,00	495 512,20	495 512,20	0,00
2740	Oppgjørskonto merverdiavgift	0,00	1 622 369,00	1 622 369,00	0,00
2770	Skyldig arbeidsgiveravgift	0,00	130 591,70	130 591,80	-0,10
	Sum:	0,00	10 109 649,90	10 209 210,00	-99 560,10

Med denne saldolista så bekrefte me at offentlege avgifta er betalt. Anna langsiktig gjeld er lånet me tok frå Sparebanken Vest.

I dette rekneskapet er ikkje kostnadar frå arbeid på lokalet ført inn, dette er fordi me ikkje hadde desse kostnadane med i investeringa når rekneskapen blei laga.

Me fekk ikkje ei realistisk vurdering på desse kostnadane tidlegare og hadde derfor ikkje tatt dei med når rekneskapen blei utarbeida.

Me hadde dessverre ikkje tid til å justere denne delen av oppgåva i tida etter investeringskostnadane blei auka.

Men denne endringa påverkar ikkje kontantstraumen i lønnssemdsanalysane våre, ettersom me ikkje har tatt utbytte frå bedrifta i det første året av drifta.

6.8 Analyse av rekneskap:

Likviditet:

$$\text{Likviditetsgrad 1} = \frac{3\,958\,853,9}{131\,999,86} = 29,9$$

Sidan bankinnskot er det einaste omløpsmidlar me ha som er mest likvid, då blir likviditetsgrad 2.

$$\text{Likviditetsgrad 2} = 29,9$$

Soliditet:

$$\text{Gjeldsgrad} = \frac{\text{gjeld}}{\text{eigenkapital}}$$

$$\text{Gjeldsgrad} = \frac{231\,559,86}{3812\,749,24} = 0,061$$

Vår gjeldsgrad er på 6,1 %, og det fortel oss at vårt bedrift har lite gjeld i forhold til eigenkapital.

$$\text{Eigenkapitalprosenten} = \frac{\text{eigenkapital} \cdot 100}{\text{totalkapital}}$$

$$\text{Eigenkapitalprosenten} = \frac{3\,812\,749,24 \cdot 100}{4\,044\,309,10} = 94,27$$

94,27 % eigenkapital prosent er svært bra. Me ser her at vår soliditet er suverent.

6.9 Kontantstraumanalyse:

Kontantstraumoppstilling er ein regnskapsrapport som gir ein oversikt over verksemdas innbetalinga og utbetalingar i løpet av ein rekneskapsperiode.

Verksemda(unntatt små) har plikt til å utarbeide kontantstraumoppstilling etter rekneskapsloven § 6-4.

Kontantstraum skal gi rekneskapsbrukaren eit betre grunnlag for å vurdere verksemdas evne til å generere framtidige kontantstraum.

Det skal vera som eit supplement i tillegg til resultat og balanse. Det fungera som kvalitetssjekk av resultatmåla i resultatrekneskapet. Oversikten skal gi objektiv informasjon som ikkje fram går direkte av resultat og balanse.

I denne modellen så skal me visa ein grovvurdering av eit prosjektforslag. Før me kan budsjettera kontantstraumen, må me budsjettera kva type kostnadar og inntekta verksemder generera dersom det setjast i gang, det vil sei at me budsjettera prosjektets rekneskaps messig resultat. Deretter justera me det rekneskaps messig resultatet for å komma fram til kontantstraumen.

Kontantstraum er sentralt for bruk ved i dei fleste tilfelle for investeringsanalysen.

Kontantstraum reine pengar som kan brukast til å tilbake betala eigarane dei pengane dei investerte.

I denne oppgåve har me estimert etterspurnad, pris, kostnadar og andre størrelsar som inngår i budsjetta.

I analysen skal me finna ut lønnsamt på eit oversiktleg måte. Det er nødvendig at me har ein viss forståing for korleis dette gjerast, og ikkje minst korleis me kjem frå eit rekneskapsmessig resultat til ein kontantstraum.

Frå resultat til kontantstraum

Årsrekneskapet visar som sagt tidlegare endringa i verksemds verdi i løpet av ein avgrensa periode, i vårt tilfelle eitt år. Når me analysera lønsamheita av ein investering, ser me på heile levetida samla og ikkje på delar av levetida isolert. Lønnsømheitsanalysen startar med at utarbeidast resultat budsjett, for eksempel på denne måten:

	Salsinntekta
-	Lønnskostnadar
-	Varekostnadar
-	Andre produksjonskostandar
-	Skattemessige avskrivningar
=	<hr/> Driftsresultat <hr/>

Me brukar saldo avskrivningar for den skattemessige delen i vårt oppgåve.

Ein av hovudgrunnane for avvik som kan oppstå mellom den regnskapsmessige resultatet kontantstraumen er tidsavgrensingar, som oppteningsprinsippet og samanstillingsprinsippet. Oppteningsprinsippet fortel oss at inntekta skal registrerast når eit sal har faktisk skjedd, det vil sei at det har skjedd ein overføring av eigendomsrett, og det sendast gjerne faktura.

På grunn av kreditt kan det gjerne gå fleire uka eller månader før kunden faktisk betala. Samanstillingsprinsippet seie vidare at kostnadane skal belastast når salet har skjedd, sjølv om verksemda gjerne kan ha betalt for produksjonsmidlane allereie, eller kanskje ikkje skal betala før seinare viss dei har leverandørkreditt.

For dei fleste kostnader og inntekta er det derfor avvik mellom resultatberekninga og kontantstraum. Avvika er ofte ikkje so store at det er nødvendig med nøyaktige korrigeringar i kontantstraumen.

Ein måte å handtere dette på er å ta omsyn til endringar i arbeidskapitalen når kontantstraum skal budsjetterast.

Bedriftas arbeidskapital er definert som omløpsmidlar minus kortsiktig gjeld.

Kundefordringane utgjer ofte ein store del av omløpsmidlane, mens leverandørgjeld ofte utgjer ein del av den kortsiktige gjelda.

Ved å sjå på endringar i arbeidskapital får me derfor fange opp avvika mellom inntekt/innbetaling og kostnad/utbetaling som følge av kunde og leverandørkreditt.

Arbeidskapitalen er viktig for bedriftas handlefridom, og me seie ofte at arbeidskapitalen aldri bør vera negativ. Den kan gjerne utgjera 15 % av omsetninga. Spesielt i byrjinga av eit prosjekt, når det byggast opp eit varelager og kundefordringar, kan investeringa i arbeidskapital bli betydeleg.

	Salsinntekta
-	Lønnskostnader
-	Varekostnader
	Andre
-	produksjonskostandar
-	Skattemessige avskrivningar
=	Driftsresultat
<hr/>	
+	Skattemessige avskrivningar
+/-	Endring i arbeidskapital
=	Prosjektets kontantstraum
<hr/>	

Men sidan vår verksemd er lite eller nesten ingen endringar som følgje av oppteningsprinsippet eller samanstillingsprinsippet. Dermed endring i arbeidskapital er ikkje noko særleg viktig i denne samanhengen.

Kva forståing må man ha for å laga ein kontantstraumoppstilling?

Grunnleggjande bokføringsforståing.

Forstå forskjellen mellom utgift, kostnad og utbetaling.

Forstå forskjellen mellom inntekt og innbetaling.

Forstå at noko kontantstraumar aldri først i resultatregnskapet (opptak av lån, avdrag lån og ny aksjekapital)

Forstå at mange kontantstraumar først i resultat regnskapet, men påverkast av tidsavgrensingar (sal på kreditt, kjøp på kreditt osv.)

Prinsipiell ulikheit mellom resultatregnskap og balanse og kontantstraumoppstilling:

Kontantstraumoppstilling utarbeidast på grunnlag av kontantprinsippet

Det finst to metodar å presentera kontantstraumoppstilling på, direkte modell og indirekte modell.

Den direkte visar innbetalningar og utbetalningar, mens den indirekte er frå årsresultat til endring likvidar.

Me skal presentera ein direkte modell som visar innbetalningar og utbetalningar:

A Kontantstraumar frå operasjonelle aktivitetar

Innbetaling frå sal av varer og tenester	8 471 520,00
- Utbetaling for varer og tenester for vidareasal og eget forbruk	-1 809 600,00
- Utbetalinga til ansatte, arbeidsgjevaravgift, skattetrekk, mv.	-1 230 589,80
+ Innbetaling av utbytte	0,00
+ Innbetaling av renter	0,00
- Utbetaling av renter	-7 277,00
- Utbetaling av skatter og offentlige avgifter	-1 463 414,10
+	
= Netto kontantstrøm frå operasjonelle aktivitetar	3 960 639,10

B Kontantstraumar frå investeringsaktivitetar

+ Innbetaling ved sal av varige driftsmiddel

- Utbetaling ved kjøp av varige driftsmiddel	-129 655,20
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-129 655,20
C Kontantstrømmer fra Finansielle aktiviteter	
+ Innbetaling ved opptak av ny langsiktig gjeld	144 035,00
+ Innbetaling ved opptak av kortsiktig gjeld	0,00
- Utbetaling ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-46 165,00
- Utbetaling ved nedbetaling av kortsiktig gjeld	0,00
+/- Netto endring kassekreditten	0,00
- - Tilbakebetalinger av egenkapital	0,00
- - Utbetaling av utbytte	0,00
Netto kontantstrøm fra finansielle aktiviteter	97 870,00
Netto endring i kontantar (A+B+C)	
+/- Beholdning av kontantar ved periodens start	30 000,00
+ <i>Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter</i>	3 960 639,10
+ <i>Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter</i>	-129 655,20
+ <i>Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter</i>	97 870,00
= Beholdning av kontantar ved periodens slutt	3 958 853,90
Avstemming	
+ Resultat før skattekostnad	5 247 852,24
=- Periodens betalte skatt(+ Skyldige feriepengar)	-1 315 413,14
+/- Gevinst/tap ved sal av anleggsmidler	0,00
+ Ordinære avskrivningar	28 200,00
+ Nedskrivning av anleggsmidler	0,00
+/- Endring i varelager	0,00
Endring i kundefordringa	0,00
+/- Poster klassifisert som investerings- eller finansieringsaktiviteter	+
+/- Endring i andre tidavgrensingsposter	+
= Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	3 960 639,10

Forklaring på noko utrekningar:

Utbetalingar til ansatte, arbeidsgjevaravgift, skattetrekk:

Lønn	-1 099 998,00
Arbeidsgjevaravgift	-116 599,80
Arbeidsgjevaravgift av påløpte feriepeng	-13 992,00
Sum	-1 230 589,80

Utbetaling for varer og tenesta for vidaresal og eget forbruk:

Elektrisitet	-19 200,00
Leige	-158 400,00
Forsikring	-96 000,00
varekjøp	-1 536 000,00
Sum	-1 809 600,00

Utbetaling ved kjøp av varige driftsmidlar:

Inventar:	
Inventar resultat	-16 000,00
Inventar balanse	-113655,2
Sum	-129 655,20

6.10 Avstemming forklaring

Avstemminga blir brukt til å sjekka at kontantstraumoppstilling er rett og den blir berekna på denne måten.

Resultat før skattekostnad

+/- postar utan kontanteffekt

+/- endring i omløpsmidlar og kortsiktig gjeld

= endring likvidar

Det som inngår i dei postane er:

Postar utan kontanteffekt: Avskrivningar, gevinst og tap ved sal av anleggsmidlar, forskjell mellom kostnadsført og betalt pensjonskostnad.

Endring omløpsmidlar: endring lager, endring fordringar, endring andre omløpsmidlar.

Endring kortsiktig gjeld: endring leverandørgjeld, endring kassekreditt, endring offentlig gjeld, endring anna kortsiktig gjeld.

Direkte modell:

Den direkte modellen av kontantstrømoppstilling består av tre hovud grupper som man summera

Kontantstrøm frå operasjonelle aktivitetar:

Innbetaling frå sal, utbetaling til leverandør, rentar, mottatt utbytte, betalt skatt, kjøpt aksjar og seld aksjar.

Kontantstrøm frå investeringsaktivitetar:

Kjøpt driftsmidlar, seld driftsmidlar og auking eller minking i langsiktige fordringar.

Kontantstrøm frå finansieringsaktivitetar:

Tatt opp nytt lån, nedbetalt eksisterande lån, innbetalt ny aksjekapital, minka aksjekapital og betalt tilbake til aksjonærane, kjøpt egne aksjar, seld egne aksjar og utbetalt utbytte.

6.11 Finansiering og investering

6.11.1 Aksjebeta

Ved å nytte statistikken frå Oslo Børs har me rekna ut aksjebetaen for Orkla i eit dataspekter på eit år og likna opp mot Oslo børs sin hovudindeks som representerer “marknaden”, dette gav oss:

			Varians				Kovarians
Sum			0,0720283075				0,0574192532
Gjennomsnitt							0,000228762
Varians			0,000286965				
Beta Orkla	<u>0,79717621</u>						

Dette fortel oss at viss hovudindeksen på Oslo børs stig med eit prosentpoeng vil aksjekursen til Orkla stige med 0,79 prosentpoeng.

For å kunne bruke formelen har me sett på årsrapporten til Orkla på nettsida:

<http://www.orkla.no/aarsrapport/2011/AArsregnskap-2011/Balanse> for å finne eigenkapitalen og gjelda:

Eigenkapital Orkla = 34 386 millionar kr

Gjeld Orkla = Kortsiktig gjeld + Langsiktig gjeld = 32 011 millionar kr

Når me set dette inn i det siste leddet i formelen finn me at $G/EK = 34\,386\,000\,000 / 32\,011\,000\,000 = 0,93$, som viser at me set $Beta\ G = 0$ sidan $G/EK < 1$.

Dette gir oss då:

$$0,79 = Beta\ I + (Beta\ I - 0) * (0,93)$$

$$0,79 = Beta\ I + 0,93Beta\ I$$

$$\frac{0,79}{0,93} = \frac{Beta\ I + 0,93Beta\ I}{0,93}$$

$$0,85 = 2Beta\ I$$

$$\frac{0,85}{2} = \frac{2Beta\ I}{2}$$

$$Beta\ I = 0,42$$

Sidan me har føresett att vårt selskap har same Beta I som Orkla kan me no rekne ut eigenkapital betaen for vår bedrift

Gjelda i vårt gatekjøkken er på 144 034 kr som er langsiktig lån i banken.

Eigenkapitalen vår er på 194 034 sidan halvparten av finansieringskostnadene er dekket frå eigar si side i tillegg til 50 000 ekstra som bankinnskott i til første dag vil G/EK hjå oss bli:

$$G/EK = \frac{231\,559,86}{3\,812\,749,24} = 0,061$$

Det vil seie at me føresett at $Beta\ G = 0$ som gir oss fomelen:

$$Beta\ EK = 0,42 + (0,42 - 0) * (0,061)$$

$$Beta\ EK = 0,45$$

Dette viser oss at eigenkapital betaen for vår bedrift er 0,73 som seier at viss verdiane i marknaden går opp med eit prosentpoeng vil verdiane i bedrifta vår gå opp med 0,73 prosentpoeng, eller søkkje med same forhold viss marknaden går ned.

Dette vil seie at eigenkapitalbetaen for vår bedrift er defensiv sidan den er mindre enn 1 som betyr at viss ein investerer i dette føretaket vil ein ikkje tene inn store gevinstar ved ein oppgang i marknaden men ein vil ikkje tape store beløp ved ein eventuell nedgang.

6.12 Kapitalverdimodellen

Her nyttar me modellen me har definert i teoridelen av oppgåva, og her finn me at forventa avkastning i marknaden er svært vanskelig å finne heilt nøyaktig sidan me då må sjå på alle bedrifter og føretak i heile verda, så her har me føreset at hovudbørsindeksen på Oslo Børs er det same som marknaden i denne case.

Sidan det og er vanskelig å komme med ein predikasjon på korleis aksjekursen vil utvikle seg framover i tid har me tatt utgangspunkt i tabellen i boka Finansiell Økonomi av Bøhren og Micaelsen, 3.utg 2. opplag der me finn tabell 3.2. på side 78 som viser $E(r_m - r_f) * s$ frå 1975 – 2004 som er 6,9 %.

Men sidan 2004 er 8 år sidan føreset me at detta talet har gått ned til 5 %, dette er fordi dei siste fire åra har brakt med seg stor økonomisk ustabilitet på verdensmarknaden.

Både finanskrisa frå 2008 og den pågåande eurokrisa i europa har hatt ringvirkningar her i Noreg, eit godt bevis på denne effekten er ulike bedrifter som har gått konkurs og nødtiltaka som staten har måtte komme med for å stabilisere økonomien til Noreg.

Ut frå denne informasjonen får me:

$$r_a = 4 \% (1-28 \%) + 0,45 (5 \%)$$

Som gir oss:

$$r_a = 5,1 \%$$

Dette vil seie at avkastningskravet til vår bedrift er på 5,1 %

6.13 Noverdi og Internrente

6.13.1 Noverdi:

For å sjå om oppstartinga av gatekjøkkenet er lønnsamt for eigarane eller dei som startar opp bedrifta må me rekne ut noverdien og internrenta av føretaket.

WACC:

$$\text{WACC} = 0,8 * 5,1 \% + 0,2 * 5 \% = 5 \%$$

Det vil seie at me nyttar WACC som det nye avkastningskravet i utrekningane våre.

Investeringskostnaden for prosjektet vårt er 659 569 kr.

Kontantstraumen for kvart år er 3 787 749 kr, men sidan dette er ei ny bedrift og eigarane ikkje tek ut noko utbytte for første året og demed låser overskuddet i bedrifta set me at innbetalinga til investorane (eigarane i vårt tilfelle) er 0 første året og at me tek 946 937 av overskotet som utbytte dei neste to åra.

Dette gir oss noverdiformelen:

$$\text{NPV} = -659569 + \frac{0_1}{(1+0,05)} + \frac{946937_2}{(1+0,05)^2} + \frac{946937_3}{(1+0,05)^3}$$

NPV = 1 017 330 og NPV > 0 derfor er prosjektet lønnsamt.

6.13.2 Internrenta:

Ved å nytte formelen for internrente og sette inn våre data får me:

$$-659569 = \frac{0}{(1 + irr)} + \frac{946937}{(1 + irr)^2} + \frac{946937}{(1 + irr)^3}$$

Irr = 53,9 %

Her er Irr > avkastningskravet på 5,1 % som vil seie at prosjektet er lønnsamt.

Her ser me at både internrenta og noverdien er svært høge, dette kjem av at me har ein svært liten oppstartskostnadar og eit svært bra resultat frå bedrifta.

7. Avslutting og konklusjon

I oppgåva vår har me sett på lønnsmda ved oppstarting av eit lite gatekjøkken i Sogndal, me har gjennom bruken av teoriane og modellane i faga mikro-økonomi, finansrekneskap og investering og finansiering komme fram til desse resultatata.

Det første spørsmålet me stilte i problemstillinga er:

“Kor mykje skal entreprenøren investere?”

Her har me komme fram til ei rekkje varer som inventar, kjøkkenutstyr og anna nødvendige anleggsmiddel for drifta av eit gatekjøkken kjem på 659 569kr.

Dessverre fekk me ikkje tilgang til andre prisar på desse varene og utstyra enn det me kunne finne sjølv ved å sjå på brukt sal og tilbod på nettet, dette er fordi at dei leverandørane me har kontakta ikkje ville gi oss ein pris antyding eller tilbod for sine varer utan at me hadde ei reell bedrift å kontakte dei frå.

På spørsmålet: “Korleis skal investeringane bli finansiert?”

Fann me at lån frå banken og kapital frå eiga lomme var den mest brukte forma for finansiering, me kontakta nokre franchise kjeder som driv gatekjøkken og deira krav for å bli med i franchise løysinga var enten at dei måtte ta ei vurdering om oppstartinga av føretaket og stå som eigar eller at føretaket måtte allereie vere etablert og kjøpe seg inn i franchise kjeda for ein fastsett pris og betale ein prosentvis sum av overskotet i året, men eigarane i dette tilfellet får gatekjøkkenet opplæring av ansette, reklame og kan avsette enkelte administrative jobbar til franchisen sitt hovudkontor.

“korleis vil dei etablerte bedriftene tilpasse seg ved danninga av ei ny bedrift”

Her mar me nytta modellen i mikro-økonomi for å finne endringane frå ein monopolmarknad til eit Nash-Cournot duopol for å vise endringane den gamle bedrifta lyte gjere for å oppretthalde konkurransedyktige prisar og produksjonsmengd.

Resultatet me fekk frå denne modellen viser att begge bedrifter deler marknaden likt, dette er fordi begge har den same grensekostnaden i drifta si.

I underpunktet “Forventa inntekter og kostnader ved dagleg drift” støyte me på ein del problem om informasjonsinnhentinga vår rundt prisar frå leverandørar som me tidlegare nemnte i oppgåva, i tillegg til dette har me ei tilpassing i Nash-Cournot som tek ei rekkje føresetningar for marknaden som ikkje alltid stemmer med verkelegheita.

Eit anna problem som oppstod var svingingane i salet av rask-mat som ikkje er med i resultatrekneskapen, sidan me her har gått ut ifrå Nash-Cournot likevekta for å finne forventa sal, ut ifrå intervjuet me hadde med eigaren av Abbas Inn fekk me eit bilde av at totale sal per dag kunne variere frå 120 til 400 per dag avhengig av tida på året.

Dette førte til at me måtte føresetje deler av rekneskapen vår som har påverka resultata i oppgåva vår og at me fekk ei svært høg omsetning for case-bedrifta vår.

Til tross for dette fann me at årleg resultat for bedrifta vart 3 787 749 kr

Og dei årlege kostnadane vart 3 216 390 kr

Data me fekk frå dei førre spørsmåla brukte me i lønnssemdsanalysane våre som svarar på det siste underspørsmålet vårt: “Kva fortjeneste kan me forventast ved oppstartinga av eit gatekjøkken?”

Her nytta me Noverdi og internrentemodellane for å belyse lønnssemda ved å investere i opprettinga av eit gatekjøkken, sidan desse modellane er svært mykje brukt i lønnssemdsvurderingar i bedrifter for nye prosjekter.

Her fann me ut ifrå noverdimodellen og internrentemodellen at avkastninga på investeringa vart ein noverdi på 961 495 kr og ei internrente på 53,9 % som viste oss ei svært god avkastning på prosjektet.

Me kan derfor svare problemstillinga vår “Er det lønnsamt å starte eit gatekjøkken i Sogndal?” med at det er lønnsamt ut ifrå dei svara me har fått på underspørsmåla våre. Men me må her ta med at ikkje alle tala me har fått som inndata i våre utrekningar er dei reelle kostnadane ein vil ha ved ei oppstarting av eit gatekjøkken, og derfor vil ein ha andre kostnadsverdiar, inntektsverdiar og avkastning på investeringa enn det me har klart å avdekkje i vår case-oppgåve.

Til tross for desse informasjonsproblema vil me fortsatt konkludere med at oppstarten av eit gatekjøkken i Sogndal er ein lønnsam ide.

8. Kjelde og litteraturliste:

“Investering og finansiering” av Ivar Bredesen; 3. utgåve, 4. opplag 2010.

“Mikro – og markedsøkonomi” av Vidar Ringstad; 5. utgåve, 2. opplag 2005

“Finansiell Økonomi” av Bøhren og Micaelsen; 3. utgåve, 2. opplag 2006

“Entreprenørskap på norsk”

“Årsregnskapet i teori og praksis” av Jens-Erik Huneide, Kristen Pedersen, Hans R.

Schwencke og Dag O. Haugen; 12. utgåve 13, 1. opplag 2012.

Hovudbørsindeksen for Oslo Børs:

http://www.oslobors.no/markedsaktivitet/stockIndexGraph?newt__ticker=OSEBX&newt__menuCtx=1.6.3

Aksjekursen for Orkla:

http://www.oslobors.no/markedsaktivitet/stockGraph?newt__ticker=ORK&newt__menuCtx=1.1.20

Årsrekneskap Orkla 2011: <http://www.orkla.no/aarsrapport/2011/AArsregnskap-2011/Balanse>

Statistisk sentralbyrå, konsum i hus haldningar: <http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/>

Statistisk sentralbyrå, prisindeks matvarer: <http://www.ssb.no/vis/pif/calc.cgi>

Statistisk sentralbyrå, brutto nasjonalprodukt: <http://statbank.ssb.no/statistikkbanken/>

Anslag på timeprisar med moms og arbeidstid på lokalet: Tømrar Ivar Eilif Refsdal.

NARF: www.narf.no

Regjeringen: www.regjering.no

9. Vedlegg

Intervju med eigar av Abas Inn

Abbas Inn ligg i Førde sentrum og har vort i drift sidan 1983 og har lang erfaring med denne virksomheita.

Gatekjøkkenet har no eit lokale inne på Førde torget og opningstider på 11-19 måndag til fredag og ope 11 – 17 på laurdagar.

Me har valt denne bedrifta framfor andre tilsvarande bedrifter i Sogndal sidan Abbas Inn har så lang erfaring og er ei stabil drift.

Intervjuet:

1. Kor mykje omsetning har de i året?

Me har hatt ein netto-omsetning på rundt 4 millionar kroner dei siste åra.

2. Kva leigutgifter har de på lokalet dykkar?

Me betalar ca. 50 000 kr inkludert moms i leigutgifter i månaden på lokalet me har i dag.

3. Kva har de i bruttoforteneste på dei forskjellige produkta?

Me har ein bruttoforteneste på 30 på maten me sel og rundt 60 på drikkevarene.

4. Kva ordningar har de med leverandørar og kva innkjøpskostnadar har de?

Denne bedrifta er medlem i IMS som er ei gruppe med gatekjøkken og resturantar som forhandlar fram avtalar med leverandøren ASKO, med tek inn varer to gonger i veka for 20 000 kr i veka.

5. Kor mange kundar har de innom gatekjøkkenet dagleg?

I går hadde me 120 sal men det er kunn sal me har oppført, eit sal kan vere fleire personar. Det er og varierende mengder med personar innom alt etter sesong og dag i veka.

Me har hatt opptil 300 til 400 personar innom i høgsesongen og då har me selt mat for rundt 35 000 til 40000 om dagen.

6. Kor stort varelager har de liggande til ei kvar tid?

Varelageret vårt varierer etter sesong men per i dag har me varer for 35 000 til 40 000 inne.

7. Kor mange ansette har de?

Me har 4 ansette men arbeidet som blir gjort tilsvara tre årsverk.

Intervju med Sparebanken Vest, Sogndal 09.02.2012:

Sparebanken Vest blei stifta i 1823 etter samanslutning av mange bankar i Hordaland og Sogn og Fjordane.

Kva innleiande krav stiller dykk for at ein bedrift skal få lån?

Det me skal ha først og fremst er forretningsidé, etableringsbudsjett, kopi av stiftelses bok frå Brønnøysund for å bevisa stiftelse og oppstart –og driftsbalanse. Desse skal me i ha for å setta i gang låneprosessen.

Kva er det som trengst for å komma vidare i prosessen?

Start kapital som tilsvara ca. 50 % av lånet i tillegg til bedriftskonto og eventuelt 30 000 kr i den kontoen viss dykk har tenkt å etablere eit aksjeselskap.

Kva sikkerheit treng man for å få lånet?

Gatekjøkken bransjen er eit bransje som har stor risiko, dermed treng vi me helst ein kausjonist som stillar med hus/bil og pant i varelager, driftstilbehør, kundefordringar.

Er det andre ting du vil kommentera?

Solid buffer er viktig å ha i starten utanom alle dissa kostnadene for at bedrifta skal ikkje gå konkurs så kjapt. Kasse kreditt har same krav som lånet for å få den mulegheita.